Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 133. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЧЕРВНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 15, 1979 No. 133. VOL. LXXXVI.

БАЛТИМОРСЬКА ОКРУГА ПЕРША ВІДЗНАЧУЄ 85-ЛІТТЯ УНСОЮЗУ

Танцюристи СУМ-А в Балтиморі під час відзначення 85-річчя УНСоюзу виконують танок.

Балтимор, М. Д. — Дня 25-го березня ц. р., Відділи Балтимору, Вашінгтону, ДК., і Річмонду, Вірджінія, зійшлися у Домі Молоді, щоб спільно з українською громадою відзначити зорганізування 85-ліття УНСоюзу, установи, яка дала початок зорганізованому життю в Америці.

Свято відкрив голова Округи Богдан Ясінський, який привітав головного предсідника д-ра Івана Флиса та всіх гостей, які вщерть виповнили залю. У вступному слові голова Округи, між іншим, підкреслив важливість святкувань, бо установа УНСоюзу, якої святкуємо 85-ліття — це організація, яка станула остоєю і кузнею всіх українських культурних, релігійних і патріотичних починів та праці довгих десятків нашого життя в новій батьківщині. Не було й здається не буде, а тепер і немає організації, яка б так всеціло працювала для добра нашого українського народу. Святкування 85-річчя УНС — це святкування початків нашого національного „я" серед чужого, а часто і ворожого довкілля. Союз був речником прагнень українського народу, тому й не можна студіювати історії українців Америки без знання історії УНС, закінчив Богдан Ясінський.

По переведенні молитви, відбувся бенкет, під час якого голова Округи представив президійний стіл, за яким сиділи: п-во Малки, п. Е. Притули, головний предсідник УНС — д-р Іван Флис, голова Округи — Б. Ясінський, заступники

(Продовження зі стор. 3)

Д-ра К. Савчука обрано втретє головою Відділу історії

Д-р Константин Савчук

Джерзі Сіті, Н. Дж. (є. ф.) — Восьмого травня ц. р. президент Сейнт Пітерс коледжу о. д-р Едвард Глин призначив уже в третій раз д-ра Константина Савчука головою Відділу історії. Призначення наступило після того, як члени згаданого Відділу одноголосно вибрали д-ра Савчука на голову свого Відділу.

Д-р К. Савчук, звичайний професор історії в Сейнт Пітерс коледжі, здобув свій докторат у Колюмбійському університеті в 1969 році. Його книжку „Україна в Організації Об'єднаних Націй, студія совєтської закордонної політики 1944-1950 рр." видав Колюмбійський університет у 1975 році.

Він є автором численних наукових статтей в ділянках правного статусу України, совєтської політики в східній Европі, совєтської військової стратегії, українського правозахисного руху, наприклад, його праця про „Левка Лук'яненка і групу правників" появилася в журналі „Сирвей" (Зима, 1974, ч. 20, Лондон), а про „Івана Дзюбу, В'ячеслава Чорновола і Валентина Мороза" — в збірнику п. н. „Націоналізм у ССР і Східній Европі в добі Брежнева і Косигіна".

Д-р М. Марунчак очолив Інститут-Заповідник Маркіяна Шашкевича

Вінніпег. — На загальних зборах Інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича у Вінніпезі, які відбулися 28-го травня ц. р., одноголосно обрано на голову цієї установи д-ра Михайла Марунчака, довголітнього наукового секретаря цього інституту, який одночасно був редактором „Шашкевичіяни" від її початків.

До кураторії цієї установи ще обрано: ред. Анатоля Курдидика, першим заступником, мгра Василя Матвіїва, секретарем, а та кож Мирослава Співака, Володимира Божика, Андрія Господина, проф. Ярослава Розумного та о. д-ра О. Барана. Загальні Збори уповажили обрану кураторію кооптувати додаткових членів Управи в разі потреби. Крім кураторії існує теж Наукова Рада, обсадження складу якої буде залишений до відома в найближчому часі.

Зі звітів уступаючої кураторії приємні довідалися про регулярну появу збірника „Шашкевичіяна" та „Бібліотеки Шашкевичіяни". Інститут удержував наукові зв'язки з іншими українськими науковими установами та є членом Наукової Ради при СКВУ. Відбувається також вимінa видань із науковими установами інших країв і народів. Звіти підтвердили задовільний фінансовий виданичий фонд, який зберігається на висоті, завдяки ширим пожертвам звеличників Великого Маркіяна та безкорисній праці редакції та адміністрації. Інститут — Заповідник комплектує архів і бібліотеку, тематика яких пов'язана виключно з добою Маркіяна Шашкевича.

Зборами провадила президія на чолі з проф. Я. Розумним. На зборах вшановано пам'ять померлих членів, а серед них двох почесних членів інституту, проф. М. Тершаківця та дир. С. Шаха, як теж голову Т-ва „Рідна Школа" Маркіяна Шашкевича" Василя Запісоцького, який довгі роки сповняв функцію касира інституту.

Адреса Інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича, як і перше: Markian Shashkevyc Centre 49 Euclid Ave., Winnipeg 4, Canada.

УБИВСТВО КЕННЕДІ ПРАВДОПОДІБНО БУЛО ЗМОВОЮ, — ЗАЯВЛЯЄ СПЕЦІЯЛЬНА КОМІСІЯ

Вашінгтон. — Спеціяльна Комісія Палати Репрезентантів, яка впродовж понад двох з половиною років займалася розглядом обставин убивства президента Джона Ф. Кеннеді в 1963 році, у своєму кінцевому звіті заявила, що вбивство Кеннеді правдоподібно сталося в наслідок змови. Члени Комісії не виключають можливости вплутання в змову членів „організованого злочинства" та кубинців.

Остаточні висліди Спеціяльної Комісії будуть подані до публічного відома пізніше цього літа, одначе частину свого звіту Комісія передала кореспондентам інформаційного агентства Ассошіейтед Пресс.

Одначе Комісія не може встановити змовників убивства, вона лише подає свідчення та твердження окремих свідків про можливу участь у конспірації деяких осіб із „організованих елементів злочинства" та кубинців. У звіті говориться про можливу участь у змові бувшого президента Юнії водіїв автомобілів Джеймса Гофи, але не вказується про його можливу ролю.

Дальше у звіті зазначується, що якщо особи із „організованих елементів злочинства" брали участь у конспірації вбивства Президента, то ними були б найбільш правдоподібно зловідні ватажки „Мафії" Карлос Марсело з Люізіяни та Сантос Траффіканте із Флориди. Проте Комісія не має переконливих доказів про те, що хоч один із них був учасником змови.

У своїх попередніх заключеннях, які були оприлюднені в грудні минулого

(Закінчення на стор. 4)

Число втікачів з В'єтнаму і Камбоджі постійно зростає

Вашінгтон. — Державний департамент ЗСА ствердив на підставі найновіших інформацій, що число втікачів з В'єтнаму і Камбоджі постійно зростає та що проблема втікачів у Південносхідній Азії є „масовою катастрофою".

Згідно з твердженнями речників Державного департаменту, комуністичний уряд В'єтнаму насильно виселює своїх громадян китайського походження, забираючи від них при тому великі суми грошей та створюючи проблеми для сусідніх держав. Уряд ЗСА гостро засудив цю поведінку В'єтнаму, закликаючи його уряд „створити людські умовини" для свого населення, щоб воно не почувалося змушене шукати притулку в інших країнах. Уряд ЗСА, — твердять його речники, — старатиметься вплинути на інші країни, щоб вони зайняли подібне становище до цієї справи.

Досі з В'єтнаму вихало біля 300,000 втікачів, в тому великe число китайців. Багато з них ще по сьогоднішній день скитається на човнах, бо жадні країни не хочуть їх прийняти. ЗСА погодились приймати по 7,000 в'єтнамських втікачів кожного місяця. Речники в'єтнамського уряду не приховують наміру виселити ще біля 800,000 китайців, уважаючи, що вони „загрожують політичній стабільності" тієї країни.

Тайланд має подібні проблеми з втікачами з Камбоджі від часу інвазії в'єтнамських військ і встановлення нового комуністичного режиму в Камбоджі. Допустивши деякe число вояків повaленого режиму прем'єр-міністра Поль Пота, уряд Тайланду насильно завертає камбоджійських втікачів, не маючи змоги їх примістити. На початку цього тижня тайляндські війська депортували 30,000 камбоджійців, а в наступних днях мають депортувати ще 50,000 втікачів, яких не можна вже примістити у спеціяльних таборах з уваги на переповнення. У Тайланді під цю пору перебуває біля 300,000 втікачів з Камбоджі.

Проблема втікачів ускладнює вже й так напружені відносини поміж Тайляндом і Камбоджею. Частина військ Поль Пота до біля 30,000 цивільних втікачів під охороною цього війська перейшли на територію Тайланду на південь від міста Араніяпратет. Уряд Тайланду сподіється, що з уваги на дощовий сезон в'єтнамські війська вицофаються з прикордонної смуги та що тоді залишені з'єднання Поль Пота повернуться на територію Камбоджі.

Американський летун пролетів над океаном на ровері-літаку

Ґрі-Нез, Франція. — У вівторок, 12-го червня, тут до цієї країни приземлився 26-річний американець Браєн Аллен, педалюючи на літаку-ровері „Госсамер Альбатрос". Його незвичайна подорож 22-милевим повітряним шляхом понад Англійським каналом (Ламанш) тривала всього три години. Тріюмфальний лет Браєна Аллена здобув йому нагороду в сумі 205,000 долярів і славу в історії, яку поділяють з ним працівники над цією машиною, а саме інженери, переважно мешканці Каліфорнії. Це технічне „чудо" запроєктував інж. Пол МекКреді, мешканець Пасадіни, Каліфорнія.

Лет Браєна Аллена, — стверджує Роберт Ґерш — кореспондент „Ню Йорк Таймсу", — узмістовлює в собі тріюмф модерної науки і техніки, як також справність і здібність цього летуна — в праці над мускулами його ніг.

Вправді в історії людства в тому напрямі вже відбувались експериментування, хоча б легендарні Дедаль та Ікар, Леонардо да Вінчі та цілий ряд старинних грецьких вавилонських, індійських та китайських науковців, але аж полет Браєна Аллена, над яким працювали американці, увінчався успіхом.

50-РІЧЧЯ ОУН В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У неділю, 17-го червня, о год. 4:30 по полудні тут у великій залі Українського Народного Дому при 92-96 Фліт вулиці відбудеться, заходами 12-го Відділу ООЧСУ і під протекторатом Відділу УККА та співпраці місцевих установ, відзначення 50-річчя ОУН. У програмі: д-р Аскольд Лозинський — святочна доповідь, хор „Жайворонки" Осередку СУМ-А в Ню Йорку під диригентурою проф. Лева Струґацького і акомпаніяментом Соні Шерег, Балетний Фольклорний Ансамбль під керівництвом Роми Прийми - Богачевської, сольоспів Ліди Гаврилюк (акомпаніямент Ф. Рівас), рецитація Євгенія Рубчак, живий образ (12-ий Відділ ООЧСУ), „Де зараз ви" В. Симоненка — деклямація Віра Александрович. В час програми буде влаштована виставка видань ОУН із збірки п. Василя Харука.

ВИБОРИ ДО ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ВИКАЗУЮТЬ НАХИЛ ДО КОНСЕРВАТИЗМУ

Париж, Франція. — Вибори до Асамблеї Европейської Економічної Спільноти, які відбулися під кінець минулого тижня у дев'ятьох країнах Західної Европи, виказали помітний нахил до консерватизму та відворот від соціялізму, що значно причинитися до скріплення зв'язків із ЗСА, — твердять політичні аналітики.

Нова Асамблея, обрана вперше безпосереднім голосуванням, відбуде свою першу сесію в Штрасбурґу, починаючи 17-го липня. В її склад входитиме 410 членів, що їх обрано на п'ятирічну каденцію. У 1981 році до Асамблеї ввійде ще 25 послів з Греції, яка в тому році має стати членом Европейської Економічної Спільноти (Спільного Ринку).

Висліди виборів до Европейської Асамблеї віддзеркалюють політичні тенденції в поодиноких країнах Західної Европи, тобто політичний зворот до консерватизму, з наголосом на обмеження центральної влади, приборкання профспілок, тіснішу співпрацю із ЗСА тощо. Крім соціялістів, значні поразки потерпіли теж комуністи, яким тільки в Італії вдалось здобути 24 голоси. Замітною була перемога християнських демократів у Західній Німеччині, які одержали 49.2 відсотка голосів у контрасті до 40.8 відсотка голосів, що їх здобула правляча Соціял-демократична партія. Також великої перемоги добились консервативні в Великій Британії, здобуваючи 60 з усіх 81 голосів.

Кінцеві підрахування голосів дали такі висліди: Франція (81 голос) — 25 прихильників коаліції президента Жіскара д'Естена, 22 соціялістів, 19 комуністів, 15 неоголлістів; Велика Британія (81 голос) — 60 консерватистів, 17 лейбористів і 4 інших; Західня Німеччина (81 голос) — 42 християнських демократів, 34 соціял-демократи і 5 ліберали; Італія (81 голос) — 30 християнських демократів, 24 комуністи, 13 соціялістів, 5 лібералів і 9 інших; Голляндія (25 голосів) — 10 християнських демократів, 9 соціялістів, 4 ліберали та 2 інші; Бельгія (24 голоси) — 10 християнських демократів, 7 соціялістів, 4 ліберали та 3 інші; Данія (16 голосів) — 4 противники Спільного Ринку, 3 ліберали, 3 соціялісти, 3 консервативні, 1 комуніст та 3 інші; Ірляндія (15 голосів) — 6 поміркованих консерватистів, 5 послів центристських партій, 2 лейбористи та 2 інші; Люксембурґ (6 голосів) — 3 християни, 2 ліберали та 1 соціяліст.

Північна Корея значно збільшила свої збройні сили

Вашінгтон. — У новому звідомленні американських військових розвідки, яке було виготовлене на вимогу уряду, зазначено, що комуністична Північна Корея збільшила свої збройні сили на сто відсотків, а також нагромаджує зброю, головно танки, гармати, ракети тощо.

Минулої осені командування американської армії в Південній Кореї подавало ці факти до відома Державного департаментові, але деякі кола у Вашінгтоні думали, що військовики зумисно переналоголошують загрозу з боку Північної Кореї тому, що президент Картер мав намір відтягнути американські військові частини з Кореї в числі понад 33,000 вояків. Сьогодні Державний департамент признається, що не присвятив належної уваги тодішньому звідомленню розвідки, бо, як тепер показалось, комуністична Корея має 60,000 більше війська, ніж загально припускали у Вашінгтоні, не враховуючи танків артилерійних з'єднань, летунства, ракетних частин і морської флоти.

Президент Картер наказав перевірити раніші звідомлення і порівняти їх із звідомленнями армії. Конгресмен Лес Аспін, демократ з Вісконсин і член Конгресової Комісії для справ розвідки, заявив у понеділок, 11-го червня, що перевірка підтвердила раніші звідомлення головного командування армії в Кореї з листопада 1978 року.

Згідно з цими даними, Північна Корея збільшила свої збройні сили з 340,000 до приблизно 550-600,000 вояків, а дивізій з 29 до 37-ох, а також танкових з'єднань на 35 відсотків і панцерних частин на 20 відсотків.

Речник Державного департаменту заявив, що президент Картер ще не вирішив, що робитиме з американськими військовими частинами, які тепер перебувають у Південній Кореї, у світлі останнього звідомлення розвідки. Ця справа, — заявили ці речники, — буде правдоподібно головною темою розмови Президента в часі його візити до Кореї в кінці цього місяця.

Ведуться дискусії в справі пляну здоровельного забезпечення

Вашінгтон. — Негайно після оприлюднення пляну президента Джіммі Картера в справі крайового здоровельного забезпечення („нешенал гелт іншуренс програм"), який мав би коштувати 24.3 більйона долярів, у Капітолі та в Білому Домі почались дискусії над цим та вже раніше оприлюдненим пляном демократичного сенатора Едварда Кеннеді з Массачусетс.

Обидва пляни мають прихильників у Конгресі ЗСА, що відзеркалює майже повну однозгідність американських законодавців щодо потреби такого пляну в обличчі сильно зростаючих коштів лікування.

Як відомо, плян сенатора Кеннеді, згідно з його твердженнями, є „всеобіймаючий" і коштував би 35.7 більйона долярів. Проголошений президентом Картером плян коштував би федеральний уряд 18.2 більйона долярів, а працедавців і робітників — 6.1 більйона долярів. Ці останні фонди покривали б кошти лікування кожної родини понад суму 2,500 долярів. Медичні пляни Медікер і Медікейд мали б бути злучені в одну програму забезпечення, що її фінансував би федеральний уряд, який рівнож поширив би опіку над убогими і старшими віком громадянами.

Питання цих двох плянів здоровельного забезпечення ускладнює факт, що деякі законодавці і члени Демократичної партії піддержують кандидатуру сен. Кеннеді на президента ЗСА, не зважаючи на його відмову. Крім того, в рядах Демократичної партії зростає незадоволення з внутрішньої і зовнішньої політики президента Картера. Тому існують побоювання, що дебати над плянами забезпечення матимуть радше політичну закраску, що може відбитись негативно на самих постановах кінцевого пляну. Політичні спостерігачі уважають, що остаточно буде прийнятий компромісовий плян, який ввійде в життя в 1983 році.

Родина пастора Вінса мала прибути до ЗСА у четвер, 14-го червня

Ню Йорк. — Дружина пастора Георгія Вінса, його мати, п'ятеро дітей і племінниця мали прибути до ЗСА в четвер, 14-го червня, —згідно з повідомленням західніх пресових агентств.

Ще у вівторок, 12-го червня, кореспондент щоденника „Ню Йорк Таймс" Крейг Вітні повідомив з Москви, що в понеділок родина пастора Вінса одержала офіційний дозвіл на виїзд з СССР і мала на днях прибути до ЗСА. У середу, 13-го червня, західні пресові агентства повідомили, що родина Вінса вже мала бути в дорозі до Ню Йорку. Однак, в останній хвилині совєтські митні урядовці задержали дружину і одного із синів пастора Вінса, а тим самим і інших членів родини, у наслідок чого вони не могли прибути до Ню Йорку в середу, тобто згідно з первісним пляном. Вони вилетіли іншим літаком з Москви та прибули до Франкфурту, Західня Німеччина, в середу увечері.

Дружина Вінса, Надія, заявила західнім кореспондентам, що совєтські митні урядовці „робили нам різні труднощі, бо вони не хотіли, щоб ми виїхали до Ню Йорку". Вона дуже хоче вже побачитись з чоловіком, а поза тим не знає, що її очікує в ЗСА.

На летовищі у Франкфурті родину Вінса зустріли чотири представники американського консуляту та забрали їх до сусідньої готелю на нічліг. Речники Державного департаменту ЗСА, з якими сконтактувалась редакція „Свободи" в середу, заявили, що родина Вінса мала прибути до Ню Йорку в четвер, 14-го червня.

Державний департамент відмовився подати будь-які вістки про виїзд дружини і сина Валентина Мороза, стверджуючи, однак, що вони не повинні мати жадних труднощів та що у вівторок, 12-го червня, Раїса Мороз мала одержати офіційний дозвіл на переїзд до ЗСА. Чи вона зголосилась у відповідних бюрах, щоб вибрати документи і чи їх одержала — невідомо. Державний департамент вдержує постійний контакт з В. Морозом у справі виїзду його дружини і сина.

Кореспондент Вітні рівнож повідомив, що дружина Александра Ґінзбурґа відмовляється від виїзду з двома синами, бо совєтська влада не дозволяє на виїзд близьким приятелеві родини Ґінзбурґів, 19-річному Сергееві Шібаєву.

Американські дипломати у Москві заявили, що покищо нема познак, що совєтська влада випустить інших політв'язнів ще перед зустріччю президента Джіммі Картера і Леоніда Брежнєва у Відні, Австрія, від 15-го до 18-го червня ц. р.

СОВЄТСЬКА „РЕСПУБЛІКА" В БРОНКСІ

Будинок „Совєтської Республіки" в Бронксі, Ню Йорк.

Ню Йорк (Роман С. Голіят). — В одній із кращих дільниць північного Бронксу, яку називають Ріверлейл, ріг 256-ої вулиці й Мошулю евеню, совєти закупили в 1973-му році 6,5 акрів лісистої площі, збудувавши 22-во поверховий хмаросяг, у якому живуть „нижчої кляси" працівники Об'єднаних Націй і інших совєтських місій на терені Ню Йорку. У тому будинку приміщується також і школа, до якої звозять дітей з-поза Бронксу, гаражі а також недалеко будинку басейн та інші удогіднення.

Совєтські урядовці „вищої кляси" мешкають поза „компаундом", у люксусових будинках у яких чинш понад 600 долярів місячно. „Ребята" живуть „хорошим" американським життям. Купують усе, що тільки душа запрагне, без „сейл тексу", бо „гості" З'єднаних Стейтів Америки звільнені від податку. Деякі з тих „гостей" так пристосувались до американського трибу життя і вноші, що, якщо б не їхня криклива мова — важко було б їх відрізнити від місцевого населення. Вони роз'їжджають розкішними американськими автомашинами і на багатьох їхніх авт немає ДПЛ плитки, тільки звичайна плитка НЙСтейту.

Крім „компаунду" в Рівердейлі, совєтчики посідають розкішну будівлю на 67-ій вулиці в Ню Йорку, мають кількаакрову посілість в Гленкові й в Бейсайді. Якщо до повищого знаменника врахуємо совєтську амбасаду у Вашінгтоні, яка побільшує свій стан посідання і совєтський консулят у Сан Франсіско, то на тих місцях совєтського „поселення" у ЗСА затрудено кілька тисяч совєтських громадян, між ким великий відсоток КҐБістів, згідно з твердженням розвідчих чинників ЗСА.

На останньому процесі в Нюарку в жовтні 1978 року доказано двом совєтським громадянам, які працювали для Об'єднаних Націй, що вони були шпигунами. Вальдека Енгера і Рудольфа Черняєва, обидвох старших КҐБ, схопили агенти Еф-Бі-Ай на шпигунській роботі і федеральний суд в Нюарку засудив їх на 50 років тюрми.

Обидва совєтські агенти перебували в „Совєтській Республіці" в Рівердейлі, до 27-го травня 1979 року, тобто, до дати виміни їх за дисидентів: Валентина Мороза, Георгія Вінса, Едварда Кузнецова, Марка Димшица й Александра Ґінзбурга на летовищі Кеннеді в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

САЛТ II — сумнівний договір

Від 15-го до 18-го червня відбуватиметься у Відні, Австрія, вершинна нарада президента Джіммі Картера з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом Брежнєвим.

Серед питань, які будуть предметом нарад двох керівників держав, крім підписання договору САЛТ II в понеділок, 18-го червня, находяться: контроля озброєння, становище в Европі, Африці й на Середньому Сході, як також справа Китаю.

Одначе найважливішою подією конференції на вершинах поміж ЗСА і СССР буде підписання договору, широковідомого під назвою САЛТ II, метою якого є обмежити стратегічну атомову зброю двох надпотуг, як початковий крок до загального світового замирення і можливого фактичного роззброєння.

Американське суспільство, серед якого находяться сенатори, конгресмени, військові фахівці й науковці, — особливо затривожене підписанням договору САЛТ II, який не тільки затверджує мілітарний паритет між ЗСА і Совєтським Союзом, а також підтверджує, що ЗСА вже більше не буде першою потугою у світі. Крім того, як заявляють політичні коментатори й навіть члени уряду, вже тепер існує перевага так званих конвенційних сил по стороні Совєтського Союзу.

Немає сумніву, що ЗСА та американське суспільство бажає роззброєння і всеохопного та справедливого миру в усьому світі. Проте, основуючись на тому, що Совєтський Союз ніколи не дотримувався міжнародних договорів, а завжди використовував їх для своїх власних інтересів, політика якого спрямована на зміцнення своєї підривної роботи в світі та поширення „світового комунізму", шляхом боротьби „у світовому маштабі", багато американців гостро критикують президента Картера за те, що він готовий підписати договір САЛТ II.

Досвід показав, що від часу підписання САЛТ I у 1972-му році московсько-комуністична імперія розбудувала за сім років свій нуклеарний арсенал, який не тільки вирівнявся з американським, а навіть в деяких ділянках випередив ЗСА, зокрема своїми міжконтинентальними ракетами, і розбудувала та розбудовує й дальше фльоту стратегічних літаків. Натомість ЗСА, дотримуючись договору САЛТ I, стримали будову своїх стратегічних літаків і нових типів ракет, як також розбудову невтронної бомби.

Найбільше затривоження викликає те, що ЗСА не мають змоги вповні контролювати і провіряти, чи Совєтський Союз буде дотримуватися всіх тих умов, які зафіксовані в договорі САЛТ II. Обіцянкам кремлівських верховодів про те, що вони будуть дотримуватися вимог договору в жадному випадку не можна вірити. І Совєтський Союз добре знає, що, підписавши договір САЛТ II, він безкарно буде продукувати атомову стратегічну зброю так, як він робив після підписання САЛТ I на протязі понад сім років.

Договір САЛТ II може також стати надзвичайно пропагандивною зброєю, бо це домовлення дасть Москві підстави постійно домагатися перевірки американського озброєння, без того, щоб Америка могла наглядати над тим, що робитиметься в Совєтському Союзі.

Ця пропагандивна зброя Москви вже в наступі. Президент Картер кілька днів тому заявив, що він підтримує плян побудови пересувних ракет, які не підлягають договорові САЛТ II, але вони забезпечили б Америку перед несподіваною атакою Совєтського Союзу і перед знищенням ракетної американської системи, якщо вона не буде пересувною. Москва відразу заатакувала ЗСА і пустила свою пропагандивну машину в рух, бож це, мовляв, „небезпечний крок" і може пошкодити договорові про обмеження стратегічної атомової зброї, т. зв. САЛТ II.

Багато коментаторів і членів Конгресу вважають, що своєю заявою про підтримку побудови пересувних ракет президент Картер врятував договір від повного провалу в Сенаті. САЛТ II — небезпечний договір для Америки, бо він дасть ще одну можливість Совєтському Союзові розбудувати свою стратегічну атомову зброю.

Вся справа САЛТ II, переговори над яким тривали біля семи років, з великим поспіхом оформлявся з грудня минулого року, виглядає дуже сумнівною, але про це висловляться докладно члени Сенату, коли цей договір будуть обговорювати перед тим, як ратифікувати його.

М. Платковський

СЕНСАЦІЯ У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Усі західньонімецькі часописи заповнені писаннями на одну тему: поважні непорозуміння, якщо навіть не початок розколу в опозиційній партії християнських демократів. Як відомо, ця партія складається із двох частин: в усіх „краях" Німецької Федеральної Республіки діє Християнсько-Демократична Унія, лише в Баварії існує т.зв. Християнсько - Соціяльна Унія. Зрозуміло, що перша-посилає до парляменту яких три четвертини депутатів, а лише одна чверть припадає на баварську Християнсько-Соціяльну Унію.

Яка різниця поміж цими двома „Уніями"? Про баварську партію говорять, що вона більш консервативна, ніж її північна посестра. Вона має певні, так би мовити, баварські відмінності, бо Баварія таки в дечому відрізняється від інших країн в Німеччині і в ній навіть можна спостерегти певні познаки баварського „сепаратизму". Та, здається, найбільшою її відмінністю є особа її лідера Франца Йозефа Штравса, либонь найбільш динамічного, навіть пристрасного західньонімецького політика.

Штравс 30 років був депутатом загальнонімецького парляменту, тричі федеральним міністром, починаючи ще з часів Аденауера Після того, як християнська демократія тричі програла вибори, Штравс нібито вирішив усунутися до своєї Баварії, де він завжди у всіх (як загальнофедеральних, так і крайових) виборах мав велику більшість голосів: одного разу 65 відсотків усіх відданих голосів. Отже, від несповна року він зайняв становище баварського міністра-президента, а значить нібито усунувся від політики у федеральних маштабах.

Але тепер прийшли нові обставини. Поперше, перемога консерватистів у Великій Британії підсилила надії їх німецьких відповідників. Подруге, член християнських демократів, при абсолютній підтримці баварських союзників, Карстенс, став президентом Німецької Федеральної Республіки, що давало велику сатисфакцію його ближчим співробітникам. Потретє, у рядах самої Християнсько-Демократичної Унії всебільше ширилася критика проти їхнього лідера, Коля, який, як кандидат на канцлера, на думку багатьох, не здолав би виграти наступних федеральних виборів і тим самим повалити уряд соціялістично-ліберальної коаліції. І, почетверте — а це, мабуть, заграло найбільшу ролю — визначні члени північної Унії самі звернулися до Штравса чи до його партійних приятелів, заохочуючи його виставити свою кандидатуру на канцлера у виборах у 1980 році. Штравс відповів, що ставить себе „до диспозиції". Це, мабуть, була остання нагода для 63-літнього Штравса стати таки керівником західньонімецької політики, якщо б він, звичайно, виграв федеральні вибори в 1980 році. Ще пізніше (в 1984 році), маючи вже під сімдесятку, ледве, чи хтось думав би про його кандидатуру на канцлера.

Та сталася велика несподіванка: на засіданні Президії Християнсько-Демократичної Унії 28-го травня ц.р., на пропозицію Коля, який зрезигнував зі своєї кандидатури, кандидатом на канцлера у наступних виборах обрано одноголосно іншого „місцевого князя" Альбрехта, 49-літнього міністра-президента Долішньої Саксонії (столиця в Ганновері). При чому щонайменше три визначних члени названої Президії, які власне заохочували Штравса до виставлення своєї кандидатури, голосували теж за Альбрехта.

Ця подія викликала страшне обурення серед баварської Християнсько-Соціяльної Унії, які вважають, що Штравса спровоковано і що Альбрехт не може дорівнюватися Штравсові. Альбрехт справді, хоча мав успіхи в Долішній Саксонії, але ще ніколи не брав участи у загальнофедеральній німецькій політиці. Вказується на те, що Штравс і його організація льояльно й активно підтримували трьох попередніх кандидатів на канцлера з Християнсько-Демократичної Унії, які програли вибори, хоча в Баварії за них голосувала велика більшість. Це були по черзі Кізінгер, Барцель і Коль. Мало того, прекрасний промовець і незвершений полеміст Штравс брав участь у всіх крайових виборах особистими інтервенціями і виступами на вічах, допомагаючи кандидатам Християнсько-Демократичної Унії вигравати ці крайові вибори.

Що закидають Штравсові? Його дуже не люблять соціялісти і ліберали, ставлячи йому всякі можливі і неможливі закиди, включно з його особистим життям. Його вважають занадто правим, занадто антикомуністичним і, врешті, непогамованим. Соціялісти відверто заявляють, що Штравс на пості канцлера — це небезпека для політики відпруження з СССР, мало що не небезпека війни зі совєтами. Чимало політиків з Християнсько-Демократичної Унії побоюються, що Штравс відштовхне поміркованих виборців і не зможе виграти виборів. Інші, правда, вважають, що в цілій Німеччині немає сьогодні такого досвідченого і „динамічного" політика, як Штравс.

Штравс, справді, мав часто, як то кажуть, „пеха". Часом він висловлювався про своїх противників „не-

(Закінчення на стор. 4)

Юл. Мовчан

УКРАЇНСЬКІ КОМУНІСТИ — ХОЛУЇ МОСКВИ

(3)

І ось наші „самоотверженнис" малороси і в цьому дуже важливому моменті ні в чому не змінили своєї орієнтації на Москву. 7-го червня 1927 року (до речі, в той самий день, коли в Варшаві Каверда забив совєтського посла Войкова) на пленумі КП(б)У Микола Скрипник робить велику доповідь на тему „Націоналістичного ухилу в КПЗУ", у якій (доповіді) він гостро нападає на Максимовича, Василькова і Турянського та взагалі на цілий провід КПЗУ за його симпатії до шумськізму та хвильовизму. Пленум, очевадно, „осудив" КПЗУ за її „націоналістичний ухил", а в заплату за свою „роботу" Скрипник з ласки Москви дістав посаду наркому освіти УССР на місце усуненого й запротореного туди, де „Макар телят пасе", Шумського. Між іншим пізніше Скрипник і його однодумець Панас Любченко, про якого мова буде далі, самі покінчили самогубством.

Скрипник, Річицький, Затонський, Гірчак та інші „орієнталісти" на Москву виступили також проти українського економіста проф. Михайла Волобуєва за те, що він у своїх наукових працях на економічні проблеми (1928 р.) довів, що Україна не тільки політично, але й економічно і далі залишається дуже визискуваною колонією Росії. Бо вони, українські комуністи, стояли на позиціях існування України тільки в межах СССР. Минулий понад 250-річний досвід „співжиття" України з Москвою-Росією нічого не промовляв ні до їхнього розуму, ні до їх, якщо вже не національних, то принаймні, людських почувань.

На початку 1930 року в Харкові відбувся широковідомий сенсаційний процес проти Спілки Визволення України (СВУ), очолюваної такими славними діячами української культури, як академік Сергій Єфремов, проф. Йосип Гермайзе, А. Ніковський, письменники М. Старицька-Черняхівська, Михайло Івченко та ін. І ось, Москва й тоді знайшла своїх продажних слуг, аби перед світом показати, що, мовляв, то не вона, Москва, а сам український народ судить СВУ.

У ганебній ролі „громадського обвинувачувача" виступив тоді відомий „красномовний півник" і один з секретарів ЦК КП(б)У (бо генеральним секретарем був чужинець Станислав Косіор) — головний редактор газети „Комуніст" Панас Любченко. Якого тільки бруду не понакидував тоді Любченко на український самостійницький рух і його діячів. Той самий Любченко (до речі, колишній „боротьбіст"), який пару років перед тим атакував праву опозицію в партії, вимагаючи ліквідувати „куркуля, як клас", щоб найскорше запровадити рабську колективізацію українського селянства. Той самий Любченко, який у своєму вислужництві перед Москвою хотів перевершити навіть самого окупанта. Бо в той час, коли Любченко вимагав для своїх підсудних застосовувати „вищу міру соціяльного захисту", тобто, розстріл, московський уряд „змилосердився" і замінив кару смерти десятьма роками тюрми (тоді це була найвища кара після розстрілу).

Отакі то, звичайно, далеко не всі факти ганебної роботи українських комуністів, які орієнтувалися на „допомогу" і силу Москви. Ми вже тут не згадуємо фактів цієї „роботи" пізніших та теперішніх вислужників московського „старшого брата" — всіх оцих Щербицьких, Коротченків, Бурмистренків, Смоличів, Паламарчуків, Подгорних, Бажанів, Тичин, Корнійчуків, Новиченків і тому подібних Кизів та Білодідів. Це вже, так би мовити, „окрема тема"...

Не можна погодитися з думкою В. Голуба, Ів. Майстренка та ін., які твердять, що, наприклад, вищезгадані боротьбісти", „вливаючись" до КП(б)У, тобто, йдучи на співпрацю з московсько-большевицькою окупаційною владою, намагалися „захопити цю партію зі середини, перетворити її на справжню українську партію, що стояла б за рівноправну з Росією радянську українську державу" (ст. 47 вищезгаданої праці В. Голуба). Або що ті ж самі „боротьбісти", скрипниківці і т. д. справді щиро вірили, що СССР буде „ідеальним рівноправним союзом націй, де Україні буде гарантований всебічний розвиток" (55). Адже вони, українські поплічники Москви, не були дефективними дітьми і тому не могли бути не обізнаними не тільки з кількасотрічною практикою російського царату, але також з теорією та практикою московського большевизму, вожді якого відверто говорили, що Україна потрібна їм виключно, як колонія, без хліба, сала, масла, цукру, вугілля, заліза і без якої вони „аж ніяк не можуть" обійтися.

(Продовження буде)

Теодор Терен-Юськів

ВРАЖЕННЯ ІЗ ВИСТАВКИ О. МАЗУРИКА

Нарешті наш Лемко, Омелян Мазурик, загостив з показом своїх картин і до нашого Ню Йорку. Кожний начитався про нього багацько в нашій пресі, де в більшости були поміщені французькі оцінки його творчости; тим то і дожидання були сповнені більшої цікавости та нетерпеливости, як це звичайно буває. Проте, очікування оплатилися. Може він, покищо, більше направду дуже цікавий, як дійсно прекрасний у цілому. Та одне є певне, а саме, що це непересічний, талановитий і дуже оригінальний маляр. А це велика цінність.

Понад 60 картин (58 у каталозі, а ще кілька поза ним) можуть дати досить повний перегляд ідей, стилів та діяпазону кольориту мистця. Мазурик, це модерніст. Він маляр дуже яскравого світовідчування із частими переходами в зовсім темні наверствування барв із одного боку, а дуже різноманітних тематичних схоплень та стилістичних відтворень своїх праць, з другого. Передусім зразу таки приверне ваші помічення те, що панівною у всій виставці, це релігійна тематика (хоча може тільки припадково існує при ній і бездоганна танцівниця із Фолі Бержер). Стилістично Мазурик виходить від замішків імпресіонізму, як ось хоч би вдячні: „Квіти на вікні" аж до абстракту, як вдалі: „Радісні думки" (а ви можете надати цій картині заголовок, який вам краще відповідає, це ж бо абстракт). Особливо замітне в нашого мистця те, що в порівнянні з релігійною тематикою, яка виявляє його оригінальне трактування задумів і своєрідну стилевість основану на старих українських, головно лемківських іконах, твори його загальної тематики, не мають ще одностайного і притаманно властивого стилю. У цьому напрямі він ще в пошуках, досвідченнях, випробуваннях та позначується більшими чи меншими впливами інших, головно — само собою — французьких малярів, як Шагаль, Брак, Матіс тощо. Можливо, що ми очікували дечого більшого від Мазурика, передусім коли йдеться про речі не релігійного характеру. Та не можна забувати, що він наполегливо працює і його талант дальше розвивається. Під сучасну пору він дуже переконливо оперує гострою яскравістю мазків, включно зі золотими завершеннями де-не-де і найчастіше приваблює та переконує нашого досить консервативного глядача („Радісна кальварія — Перемишль", „При будові, „Осінь на Бойківщині" та ін.). Коли ж Мазурик переходить у темні сіробрунатні та фіолетно-чорні кольори, переконливість починає хитатися,а то й зникати. Інколи буває враження, що дещо мальоване чомусь то якби нашвидкоруч („Альпійський загумінок"). Ще десь пострічаєте деяку наївність („Мрії про сцену"). Однак самий мистець вияснює справу досить докладно. А саме: він не вибирав найліпших творів на виставку, як це звичайно буває, а привіз зі собою все що мав. Бож недавнечко він виставляв успішно в Чікаго, де продав усі свої 80 картин. І це мусіло, до деякої міри, „підкосити" — звичайно не фінансово — його виставку в Ню Йорку. За цю щирість треба бути нашому мистцеві навіть вдячним. Бо правду кажучи, воно таки багато цікавіше мати перегляд усіх праць артиста, як тільки вибираних.

Найбільше оспорена картина виставки, це голова портрет із концтабору Мордовії, присвячена Блаженнішому Патріярхові Й. Сліпому. Обличчя змучене, викривлене болем і терпінням з напіввідчиненим ротом, мабуть із вибитим зубом, з одним примкненим оком, кинене на полотно яскравими рішучими штрихами; одних — воно особливо притягає, інших невідклично відпихає. Мимо логічного і самозрозумілого безмежного співчуття в'язневі з боку глядача, справу реакції перерішує враження естетично-психологічного підходу особи та її індивідуального відчуття естетики, а головно, безпосереднього враження та пережиття малюнку в моменті оглядання. Одні вважають, що це дуже добрий твір, інші твердять, що мистець не повинен був виставляти його взагалі! Самий же Мазурик розв'язує цю заковику дещо по-соломонівськи. Він каже, що коли твір робить на людей враження, чи воно сяке чи таке, додатнє чи від'ємне, то це вже без сумніву добре, бо ділання на глядача, це саме найважливіше.

Однак, коли ми переходимо до Мазурика, як іконописця, себто маляра релігійної тематики, то справа змінюється зовсім. Хоча він тут теж ще інколи експериментує, головно кольором („Св. Борис і Гліб"), хоч і цього не можна гудити, бо це вічне шукання кращого, то в релігійній тематиці є у нього власний стиль, який можна б назвати нео-візантикізмом. І в цій ділянці його творчости ми зустрічаємо приклади справжньої краси. Його святі дуже пригадують нам постаті з наших старовинних ікон,

(Продовження на ст. 3)

Володимир Янів

РІК ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

(СИНТЕТИЧНИЙ ОГЛЯД)

[3]

Один із найвидатніших докторів УВУ з-поміж чехів, д-р Антонін Кратохвіль, сьогодні віцепрезидент екзильного Пен-клюбу — відзначив глибокий зміст цієї традиційної співдії у своїй доповіді, стверджуючи: „Сьогодні українці віддають нам з любов'ю все отримане в минулому. Саме сьогоднішній вечір є одним з численних доказів того. Ми, чехи, можемо сказати тільки: сердечно дякуємо Вам, дорогі слов'янські браття".

Подруге, вечір був виявом завдань модерного університету: доповненням виступів дослідників була виставка трьох передових чеських графіків із їх синтетичною характеристикою з боку чеського фахівця. Врешті вечір мав своє мистецьке обрамування, яке завдячуємо чеському концертмайстерові Пандулі, якого дружина — письменниця й журналістка — сьогодні у нас студіює.

Якщо говорити про співдію із чехами, то треба відзначити два виступи чеського екзильного професора із Австралії, д-ра Їржі Марвана, який зачав своє наукове турне по Европі й Америці від УВУ і закінчив його в УВУ. Доброю українською мовою говорив він перший раз про спеціяльне становище української мови у сім'ї слов'янських мов. Другий виступ був присвячений враженням із турне, в часі якого проф. Марван мав не раз нагоду зупинитися саме над питанням української лінгвістики.

Відбулося чотири українсько-польських зустрічі, а одна з них (авторський вечір передового польського поета авангардиста, есеїста, філософа, драматурга, літературного критика й літературознавця д-ра Т. Карповіча) мала свій дуже позитивний відгук не тільки в українській, але й польській пресі (відомий місячник „Культура" опублікував вступне слово автора цих рядків, в якім були з'ясовані засади й передумови співпраці, до речі, необхідної для майбутнього обидвох народів!) мала також один виклад на семестрі про сучасну польську прозу. Не можна також забувати про виступ одного із новихросійських дисидентів-вихідців — поета Ігорю Померанцева, який жив в Україні, дружив із українськими літераторами й мистцями і перейнявся долею українського народу. Він виступив із своїми враженнями про становище художника в Україні на тлі цілого СССР, говорячи свою розповідь доброю українською мовою.

Говорячи про міжнародні зв'язки УВУ, і зокрема про українсько-чеський вечір, не можна забути прізвища нашого професора Йосифа Кратохвіля, справжнього ініціятора 23-літньої співпраці УВУ із Штуттгартським університетом, який нав'язав також контакти із чеськими графіками і музичними колами. У Штуттгарті й сусідньому місті Остфільдерн стараннями обидвох університетів відбулося в 1977/78 роках шість вечорів, третина всіх наших цьогорічних міжнародних виступів. Один із цих вечорів дозволив мені у Мюнхенському міжнародному „Домі зустрічей" з'ясувати цілі та завдання екзильного університету на конкретнім прикладі УВУ.

Переклад тієї доповіді з'явився згодом у „Свободі", як причинок до інформації про актуальні позиції УВУ. Інший виступ міжнародного характеру на терені Вільної Спілки Німецьких Письменників відкриває нові можливості. Я згадував, що д-р Антонін Кратохвіль є віцепрезидентом екзильного Пен-клюбу, і саме цей Пен-клюб улаштував із Вільною Спілкою Німецьких Письменників вечір та панелю, присвячену проблемі завдань літератури з погляду оборони прав людини. Проблему мали насвітлити представники 12 різних екзильних груп, і це дало нам змогу з'ясувати положення українських письменників, як оборонців прав, гарантованих Гельсінкською угодою, зокрема я зміг вказати на долю Руденка, Тихого Мариновича й Матусевича. У пізнішій переписці президент Спілки виявив зацікавлення до діяльности УВУ і забажав увійти з нами у тісний контакт, щоб організувати один із наступних літературно-мистецьких вечорів спільно із УВУ. Це доповнить наші малярські виставки, які збагачують наші міжнародні зустрічі й служать промощуванню дороги молодим мистцям, як це було у випадку Христини Куріци-Ціммерманн чи інж. Миколи Романа.

Університет, який має формувати повну людину тільки тоді сповняє своє післанництво, коли змагає до гармонійного поєднання у людині інтелекту із її чуттєвим підложжям і доповнює фахове знання розуміння краси, бо щойно ця синтеза дає зрозуміння життя у його багатстві і різнорідності, за відомою формулою Канта, що мовляв „Поняття" (характеристичні для точної науки) без зображень є порожні", але також найкращі навіть „зображення без понять є сліпі".

Сполука інтелектуальних понять із мистецькими зображеннями найприродніше синтезується у краснім письменстві, зокрема у поезії. Тому для нас дуже принадна пропозиція саме Вільної Спілки Німецьких Письменників, бо на спільному вечорі могли б ми дати перегляд шукань у літературі наших письменників, чи то тих, які на рідних землях словом боряться за гідність людини, чи на чужині із вічною тугою за рідними землями пов'язуються із ними творчим словом, чи його переливом у пісню. Звичайно, при такім завданні УВУ автоматично стає знову ж призмою, що збирає письменників інших екзильних груп, щоб їх представити спочатку німецькому світові, а згодом поширити засяг дії на інші країни. Тому я дуже радію, що маємо нагоду відновити чи переорганізувати літературознавчий Інститут при УВУ у зв'язку із габілітацією (20.УІІ.78) нашого доктора й довголітнього викладача, відомого письменника, теоретика літератури й літературного критика — Ігоря Качуровського, який захистив її із ділянки теорії літератури, став доцентом-суплентом УВУ. Вправді нашому Зборі не бракувало істориків літератури, але ж вони були розкинені по цілому світі, а праця мусить бути координована із центру. Було б дуже почесним завданням, щоб саме той Інститут спричинився до поширення відомостей про наше письменство в чужому світі, як теж з[illegible]гав до здійснення давнього пляну наукового серійного видання зібраних творів письменників, яких творчість розкинена й мало доступна, чи заборонена на рідних землях, — отже, насамперед творів репресованих чи екзильних творців пера.

Коли ми розглянули завдання літературознавчого Інституту у зв'язку із прямуванням до синтези науки й мистецтва, то природним доповненням видається створення Інституту мистецтвознавства із спрецизованим завданням не тільки продовжувати видавання серії альбомів із репродукціями творів наших малярів та різьбарів, але й мощення їм доріг через перекинення наших виставок до українських ґалерій за океаном. З цього погляду уважаю щасливим моментом, що саме власничка одної з відоміших українських ґалерій за океаном — д-р Ірина Шумська-Мороз завершила свої теоретичні студії в УВУ і може безпосередньо зайнятися з'ясованим — дуже почесним і шляхетним — завданням. Це мощення доріг молодим мистцям служитиме також плеканню постійних контактів між континентами, що для утримання нашої єдности в діяспорі має першорядне значення. Тому завданню служить також публікування есеїв, читаних з нагоди відкриття виставок, звичайно, відповідно ілюстрованих; на жаль, саме кольорові репродукції дуже підвищують кошти видань, але й в даному випадку УВУ повинен би стрінутися із зрозумінням і підтримкою наших громадян-меценатів, при чому видання книжки це чи не найтривкіший слід „меценатства, коли на виданні є зазначене прізвище фундатора.

Взагалі під час останніх років помітне в УВУ прямування до перебудови, яка характеризується переміною катедр із семінарами на інститути із поширеним складом членства й поглибленими завданнями. І так Інститут антропологічної психології й етнології має свій власний квартальник, що в головній мірі містить висліди праць спільних конференцій у Штуттгарті. Інститут (чи офіціяльно — осередок) досліду української діяспори видав досі два поважні томи праць: про українсько-канадську пресу (д-ра М. Боровика) та про українську гімназію в Чехії (Прага, Ржевніце, Модржани), за редакцією д-ра В. Маруняка. Зовсім окреме місце займає семінар досліду українсько-польських стосунків, який під проводом проректора проф. Соколюка та професора-гостя І. Басараба підготовив до друку низку праць.

(Продовження буде)

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

БАЛТИМОРСЬКА ОКРУГА...

(Продовження зі стор. 1)

лови Округи — А. Ціздень і О. Блонарович та секретар Округи О. Зинюк.

По бенкеті святочну промову виголосив д-р І. Флис, який наперед англійською мовою накреслив зорганізування та працю УНС.

Відтак, промову українською мовою. головний предсідник почав від ствердження, що УНС це сума праць трьох чи чотирьох поколінь. У нашому житті, — сказав він в дальшому тільки ті організації виявляють живучість, які працюють у різних видах чи формах. Ми маємо церкви де молимось до Бога, маємо народні доми, де куємо кращу долю, маємо громадські, культурні та інші організації. А УНСоюз це союз ідей: він єдиний об'єднує усі ідеали, ідеї та переконання, лучить в одну гармонійну цілість у змаганнях за краще завтра української еміграції і української нації.

УНС — це союз інтересів особистих, громадських і національних. Заощаджені гроші зі забезпечень обертаємо на службу нашій громаді та народу на видання, пожертви на добродійні та культурні цілі. УНСоюз із 87 тисячами членів та 42 мільйонами майна наповнює наше серце гордістю, бо це, що ми маємо ми розбудували і здобули своєю працею! — закінчив своє слово головний предсідник.

Усі привіти склали: за УККА, Балтимор — С. Басараб, за УККА, Вашінгтон — Т. Царик, за Український Братський Союз та Об'єднання Українців Вашінгтону — головний радний Д. Корбутяк, за 62-ий Відділ „Провидіння" — В. Татчин, за Асоціяцію та Корпорацію Пресвятої Трійці Українців Америки — Р. Барановський, СУМА — Т. Кузьмів, СУА у Балтиморі — Стельмах, „Самопоміч" — О.Стельман, ООЧСУ — В.Стельмах, Дім Молоді — А. Чорний та сеньйор І. Бойко.

Письмові привіти наспіли від 78-го Відділу СУА — Вашінгтон, Об'єднання кол. Вояків Українців в Америці, Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, Відділу в Мериленді та 222-го Відділу „Провидіння" у Вашінгтоні" — їх відчитав О. Зинюк.

Мистецьку частину розпочав танцювальний гурток СУМА „Лиман" під проводом О. Ласюка, який відтанцював п'ять танків, виконання яких публіка нагородила довгими оплесками. Сольо Н. Ґой в супроводі гармонії М. Ціздена доповнювали групу з Балтимору.

Надзвичайною несподіванкою був виступ Ансамблю Юних Бандуристів під проводом д-ра І. Масника з Вашінгтону. Ми всі, з нашими бандуристами, переживали неповторну красу української пісні, тим більше що це співали діти, які ніколи не бачивши блакиті українського неба, виконували ці пісні з великим відчуттям. Вони виконали шість пісень. Солісткою ансамблю є Н.Сокіл.

Голова Округи Б. Ясінський, подякувавши головному предсідникові д-рові І. Флисові за його слово, а також учасникам мистецької частини та всім тим, які склали усні і письмові привіти, а зокрема Управі Дому Молоді, закрив цю дуже успішну імпрезу на нашому терені.

ПОВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС

У нас, як і серед наших американських і канадських співгромадян прийнявся гарний звичай відповідною карточкою висловлювати добрі побажання своїм рідним, приятелям і знайомим з різних нагод. Це відноситься зокрема до таких великих рокових свят, як Різдво Христове і Новий Рік.

Очевидно, що і цю нагоду ми використовуємо на те, щоб пригадувати і популяризувати наші незрівняні звичаї, наші традиції, нашу культуру. Наші різдвяні і новорічні карточки втішаються великою популярністю, доказом чого може послужити факт, що від кількох років їх випускають для загального вжитку навіть найбільші відомі продуценти таких карточок.

Ми повинні продовжувати цю традицію. Відповідні мистецькі карточки з українською тематикою можна набути в наших крамницях, включно з книгарнею „Свободи", їх висилають наші установи, як Наукове Т-во ім. Шевченка, Пласт та інші. Проте, в цій акції продажу і висилки святочних карточок існує поважна прогалина: багато з нас мають між своїми приятелями і знайомими іншовірів або таких осіб, яким ми воліли б післати — так мовити б — „невтральне" побажання. І ми це робимо, купуючи відповідні карточки із „ сезоновими" побажаннями в сусідніх чи принагідних крамницях.

Щоб заповнити цю прогалину, Український Народний Союз підписав умову з фірмою Феймос Артістс Студіос в Норріставні, Па., згідно з якою кожний член УНСоюзу зможе набути 20 таких карток за 3 доляри.

Проєкт задуманий на виключно добровільній базі. Спершу ви одержите листа в цій справі з відповідним формулярем та запитом, чи ви бажаєте взяти участь у цьому проєкті. Якщо ваша відповідь буде „ні", тоді ваше прізвище буде зняте з висилкової листи.

Натомість, якщо ви бажаєте, щоб ваше прізвище залишилось на висилковій листі, то у вересні ц. р. ви одержите 20 англомовних різдвяних карток з проханням від УНСоюзу переслати чек на суму 3-ох долярів за кожних 20 карток до Централі Різдвяних Карток УНСоюзу.

Переслані фонди будуть здепоновані на осібному банковому конті. Після заплати коштів друку, прибуток буде перенесений до Стипендійного Фонду УНСоюзу, з якого наша організація призначує гроші на стипендії для потребуючих студентів.

УНСоюз не має нічого до втрачення, анґажуючись в цьому проєкті. Будь-який недобір покриє фірма Феймос Артістс Студіос. Натомість чистий прихід вплине до нашого Стипендійного Фонду.

УНСоюз має запевнення на письмі, що прізвища й адреси наших членів не будуть вжиті для жадної іншої цілі. Повторяємо — ваша участь у цьому проєкті є виключно на добровільній базі.

Згадані різдвяні картки є справді варта 3 доляри і ви будете задоволені з їхнього вибору. У крамницях вони коштували б багато більше.

Нам відомо, що інші братські організації, які підписали подібні умови зі згаданою фірмою, придбали тисячі долярів. Ми сподіємось, що УНСоюз також скористає з цього проєкту, якого успіх залежить виключно від вас. Стипендійний Фонд УНСоюз може значно зрости з прибутків цього проєкту і в цей спосіб ми зможемо збільшити число і суми стипендій для потребуючих студентів. Тому звертаємось до вас з проханням співпрацювати з нами в цьому проєкті. Ми віримо, що всі союзовці допоможуть нам в цьому корисному задумі.

За Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу — Іван Флис, головний предсідник

Доповідь про Конференцію у Параґваї

Недавно нюйоркська громада мала нагоду почути цікаву доповідь у домі Українського Визвольного Фронту. Мгр Слава Стецько, директор канцелярії і редактор журналу „АБН Кореспонденц" говорила про недавно відбуту конференцію Світової Антикомуністичної Ліґи в Параґваї. Численна публіка — члени й симпатики ПАБНА та й гості різних політичних поглядів і угруповань — тепло вітали гостю з Европи, добре відому всім із її попередніх виступів в ЗСА.

Доповідачка говорила з властивим їй запалом і темпераментом, а при тому подала багато інформативного матеріялу про діяльність Антикомуністичної Ліґи, про її генезу й дотеперішню історію і про участь і ролю в ній АБН-у, а зокрема його складових українських організацій. Говорила й про власні подорожні враження з Параґваю — нам мало знаної, екзотичної країни, яка все таки її старосвітським, близьким до природи, виглядом нагадала нашим делеґатам рідну Україну. Зрештою в Параґваї живе й чимало українців, вони мають власні гарні будинки, чисті вулиці, народні доми, церкви — втішаються повагою й доброю славою в параґвайських господарів, навіть у самого президента Штресcера (який, зрештою сам еміґрант, родом із Баварії). Наші земляки страшенно втішилися невиданими гостями з-за морів — українськими учасниками Конференції — і дуже гостинно їх приймали.

Світова Антикомуністична Ліґа постала великою мірою з ініціятиви й завдяки наполегливим стараням українців і АБН-у, через сполуку европейських, азійських і латино-американських антибольшевицьких рухів. Українці далі мають помітний вплив і повагу в Лізі — виявом чого було й цим разом майже однодушне рішення відбути наступну Конференцію в Мюнхені, „бо там є АБН і українські політичні централі" — як арґументували промовці, араби, індійці й інші. Доказом було й те, що п-і Славу включено, як єдину представницю від поневолених народів, у склад шестичленної делеґації від Ліґи до параґвайського президента Штресcера.

Але ж велика більшість делеґатів Конференції (їх усіх було більш як п'ятсот, разом із гостями — тисяча), це були представники вільних, державних народів, між ними й деякі колишні прем'єри й голови урядів (м. ін., Японії), генерали, парляментаристи, професори університетів, судді. В більшості були заступлені праві, консервативні угруповання, але взяли участь і деякі соціялісти й члени британського Лейбору.

Доповідь п-і Стецько могла дати переконливу відповідь тим противникам АБН-у, які, самі ближче не познайомившись із його діяльністю і не роблячи ніякої дії на фронті міжнародних зв'язків — тільки критикують і засуджують. Мовляв — що вони там, тільки гроші й час витрачають, зв'язки втримують із „живими трупами" — Формозою й Сеулом, зустрічаються десь „де дідько добраніч каже" — в Параґваї. Але справа не в місці, а в змісті зустрічі, а ця зустріч була, без сумніву, важливою й міжнародною. Зрештою, Південна Америка є тепер одним із найважливіших відтинків у змаганні проти світового „гегемонізму" Москви, тому Параґвай — це був актуальний і логічний вибір місця зустрічі. А „антикомуністична" фірма, хоча тепер, здавалося б, немодна, особливо потрібна якраз на цьому відтинку, де Москва воює не атомовою зброєю і не поліційним терором — а політичним проникáнням і марксо-ленінською догмою.

Наприкінці — одна заввага. В залі були у великій більшості люди старші й середнього віку. В цьому самому будинку ми бачили й дуже багато молодих людей, але ж вони здебільша сиділи в ресторані чи стояли в коридорах. А для них напевне знайшлося б місце в залі, хоч би тільки стояче, і їх повинна б була особливо зацікавити розповідь п-і Стецько про участь у Конференції наших молодих ентузіястів із Арґентини.

О. П.

ВРАЖЕННЯ ІЗ ВИСТАВКИ...

(Закінчення зі стор. 2)

однак вони є сучасні і модерні, як лініями рисунку чи трактування кольориту, так і висловом обличчя, чи руху тіла, „Діва Марія у золоті", „Синя Мадонна", „Діва Марія із Дитятком), „Св. Параскевія страдальниця", „Св. Миколай", „Св. Ольга", „Деезіс Триптих" і ін., це твори, що на них Мазурик може бути гордий.

Можна вважати, що в нас нині немає міцнішого і цікавішого маляра релігійної тематики, як Мазурик. кожна зі згаданих праць має своє питоме представлення, кольорит та власну мову духовости. Особливу увагу звертав на себе: „Архангел Михаїл": бадьорий, нескорений, цілий у зеленому, ознакою вічної молодости і потуги, з мечем у руці, готовий до бою. І припадково підписаний, висловив голосно думку, що було б гарно, якби якась із наших організацій набула цього святця-воїна і обдарила ним нашого нездоланого героя В. Мороза, як символом привітання на волі. А пізніше десь стало відомим, що справді одна з наших організацій і самий мистець, спільно подарували цю картину на радість Морозові.

Пора для відкриття і тривання виставки не була найдогіднішою, бо громада, як була так і є всеціло поглинута появою та перебуванням В. Мороза серед нас. Проте, в Ню Йорку відвідали її майже всі визначні наші одиниці, починаючи від Митрополита Мстислава через політичних, суспільних та мистецьких представників на широкому громадянстві скінчивши.

Після виставки в Ню Йорку мистецькі праці Мазурика можна було оглядати у Філядельфії на спільній виставці разом з графічними творами відомої мисткині Арки Оленської-Петришин.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ, ПІДПРИЄМЦІВ І ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ НЮАРКУ-ІРВІНҐТОНУ
відбудуться
в середу, 20 червня 1979 р., о год. 8-ій веч.
в Українському Народному Домі
140 Prospect Avenue, Irvington, N.J.
З ЗВИЧАЙНИМ ПОРЯДКОМ НАРАД

Д-р Петро Богданський, *голова* — Петро Мельник, *секретар*

ОКРУЖНА ТАБОРОВА КОМІСІЯ „ПИСАНИЙ КАМІНЬ"
подає вдруге до відома, що

ПЛАСТОВІ ВИХОВНІ ТАБОРИ
для
НОВАЧОК, НОВАКІВ, ЮНАЧОК І ЮНАКІВ
відбудуться
на оселі „Писаний Камінь" біля Клівленду, Огайо
від 7-го до 28-го липня 1979 року

- Зголошення з адміністраційною оплатою $10.00 просимо пересилати якнайскоріше на адресу: Mr. E. Nebesh, 1949 W. Pleasant Valley Rd., Parma, Ohio 44134.
- Є можливість, що наші цьогорічні табори відвідає Вп. п. ВАЛЕНТИН МОРОЗ.

Окружна Таборова Комісія

Відділ Українського Конґресового Комітету Америки у Філядельфії, Па.
у співпраці з
Департаментом Розваг міста Філядельфії
впаштовує
в 100-ліття народин українського композитора С. ЛЮДКЕВИЧА

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ
МУЗИКИ, ПІСНІ й ТАНКУ „ГОМІН УКРАЇНИ"
у п'ятницю, 17-го серпня 1979 року, о год. 8-ій вечора
в Рабин Гуд Делл-Схід у Філядельфії, Па.

Участь беруть:
- МАРТА КОКОЛЬСЬКА-МУСІЙЧУК, оперна солістка
- ВАСИЛЬ МЕЛЬНИЧИН, концертовий ліричний тенор
- ЛІДІЯ АРТИМІВ, концертова піяністка
- ЧОЛОВІЧИЙ ХОР „ПРОМЕТЕЙ" — Дир. МИХАЙЛО ДЛЯБОГА. Акомп. ГАЛИНА МАЗУРОК-РЕЙ
- УКРАЇНСЬКИЙ ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ з МОНТРЕАЛЮ, КАНАДА. Хореограф ПЕТРО МАРУНЧАК
- АНДРІЯНА МЕЛЬНИЧИН — акомпаньямент

Вже тепер запрошує до масової участи все Українське Громадянство та все Громадянство Філядельфії.

Управа Відділу УККА у Філядельфії

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Замість квітів на свіжу могилу
св. п. проф. Олександра Бережницького
складаю 50.00 долярів на Патріярший Фонд.
М. ТУРЕЦЬКИЙ

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 23-го травня 1979 р. упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.
СТЕФАН СИВИЙ

ПОХОРОН відбувся в суботу, 26-го травня 1979 року з церкви св. Андрія на український католицький цвинтар свв. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Горем прибиті:
дружина — КАТЕРИНА
син — ЯРОСЛАВ з дружиною КАТЕРИНОЮ в Україні
син — СТЕФАН з дружиною ФАЇНОЮ і дітьми ХРИСТИНОЮ, ЛЕСЕЮ, ЮРКОМ, ДАНУСЕЮ і СТЕФЦЕЮ
дочка — ІРИНА ПРИШЛЯК з мужем МИХАЙЛОМ і дітьми МИХАСЕМ і ЛІДОЮ
невістка — АННА СИВА з дітьми ЯРОСЛАВОМ, ВОЛОДИМИРОМ і РОМОЮ
внук — МИХАСЬ СИВИЙ з дружиною МАРІЄЮ та дітьми НАТАЛКОЮ і МИХАСЕМ в Україні
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Франції і Україні

Замість квітів на могилу Незабутнього
сл. п. пл. сен.
проф. Олександра Бережницького
члена 10-го Куреня УПС „Чорноморці"
складаю 25.00 долярів на Фонд Патріярха Йосифа.
•
ВШановній Дружині та всій Достойній Родині, висловлюю глибокі вияви співчуття.
Пл. сен. Ярослав КРИШТАЛОВИЧ з Родиною

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ НАШОГО НЕЗАБУТНЬОГО
Голови Проводу Організації Українських Націоналістів
св. п.
Д-ра ДЕНИСА КВІТКОВСЬКОГО
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
в неділю, 24-го червня 1979 року, о год. 10:30 ранку
в Церковці-Пам'ятнику — Вояцькій Святині в Кергонксоні, Н. Й.
близько Союзівки

Просимо Друзів, Земляків з Буковини та Побратимів Зброї прибути з своїми організаційними прапорами.

Учасники Буковинського Куреня

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ,
в пам'ять нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА
Проф. ПАВЛА СИРОТЮКА
складають на:

Фонд Українських Студій — Гарвардський Університет	$100.00
Постійний Патріярший Фонд	100.00
Разом	$200.00

6/17/79 — Дружина ГАЛИНА, Діти та Внуки

Ділимося сумною вісткою, що 7-го червня 1979 року, на 63-му році життя, відійшов від нас у Вічність, по довгій і тяжкій недузі
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ЗЯТЬ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п.
АНДРІЙ ПАРУБЧАК

ПОХОРОН відбувся 11-го червня 1979 р. з церкви св. Димитрія, на цвинтар Park Lawn Торонто, Онтаріо, Канада.

У глибокому смутку:
дружина — УЛЯНА
син — ЮРІЙ з дружиною РОЗОЮ
теща — НАДІЯ ХАБУРСЬКА
сестра — ЕМІЛІЯ ДАНИЛОВА з родиною
братова — СТЕПАНІЯ з родиною
брати — ТЕОДОР, СТЕПАН, ДМИТРО з родинами
шваґри — АНТІН ТИМКЕВИЧ, ІГОР, МИРОН, НЕСТОР ХАБУРСЬКІ з родинами
свати — ПАВЛО І ГАЛИНА РИПАН з родиною

У ПАМ'ЯТЬ
У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої ДРУЖИНИ
і нашої Найдорожчої МАМИ І БАБУНІ

бл. п.
РОЗАЛІЇ КОСОВСЬКОЇ

яка упокоїлася у Бозі 5-го червня 1976 року, оставила свого мужа і своїх дітей і внуків та родину в Україні — усі у великому горю. Покійна ніколи не буде забута.

ПАРАСТАС
буде відправлений
в українській православній церкві свв. апп. Петра і Павла у Вілмінґтоні, Делавер.

Муж — ГРИГОРІЙ КОСОВСЬКИЙ з Родиною

СЕНСАЦІЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

дипломатично", що відразу перекручувано і перебільшувано. Були навіть такі випадки, що на якомусь бенкеті він випив зайву чарку чи щось у цьому роді, а це відразу підхоплювала ворожа йому преса. Правда, він завжди виходив переможно з усіх „потрясень" і виграв процеси, в яких закидав своїм противникам клевету. Але хоч ним захоплюються не тільки маси, а навіть і його ж противники, проте його просто „бояться", щоб він часом не захотів запровадити щось на зразок диктатури.

Звичайно, всі закиди проти Штравса не мають справжніх підстав. Його минуле чисте: він ніколи не належав до нацистів. Ніякої диктатури він не запроваджував би і на війну з Москвою далебі не пішов. Навпаки, можна припускати, що ставши канцлером, він також провадив би примирливу політику супроти Москви, бо, зрештою, не міг би змінити західньонімецької політики, яка провадиться у цій ділянці вже довгими роками. З цього приводу, варто зауважити, що якісь надії на те, що Штравс запровадив би „твердий курс" супроти Москви, мало або й зовсім неоправдані. Це бачимо, між іншим, на прикладі „залізної леді", пані Тачер в Англії, яка, прийшовши до влади, відразу притишила свої колишні антисовєтські виступи. Звичайно, деяка зміна при канцлері Штравсі супроти Сходу, певно, була б, але в стилю ведення політики, а не в якихось істотних потягненнях. Зокрема, треба зауважити, що Штравс ніколи не виступав на захист поневолених у Совєтському Союзі народів, не виключаючи і нас, українців. Отже, для українців немає хіба чого захоплюватися перспективою, що з приходом канцлера Штравса щось змінилося б на краще в ставленню німців до української справи.

Який же буде розвиток ситуації? Ходять чутки, що Християнсько-Демократична Унія, властиво, бажає собі розриву з баварцями, бо це уможливило б їй у майбутньому т.зв. велику коаліцію із соціялістами з виключенням лібералів. З другого боку Християнсько-Соціяльна Унія мала б поширити свою діяльність на всю територію Західньої Німеччини і йти до федеральних виборів у 1980 році самостійно зі Штравсом, як кандидатом на канцлера. Такі перспективи небезпечні для обох частин християнських демократів: при взаємному розсваренні вони можуть легко програти вибори, а тоді Німеччиною правитиме далі соціялістично-ліберальна опозиція. У декого з баварців явно відчуваються надії, що північна Унія таки поступиться і погодиться на Штравса, як на спільного кандидата. Видається, що Штравс мав би таки більше шансів, ніж Альбрехт, виграти федеральні вибори. Його вміння захоплювати маси, його неуступчивість і безумовний талант політика великого маштабу і досвіду — все це могло б притягти виборців, а Штравсові, як колись Черчілеві під час війни, дало б останню нагоду показати, що він може і вміє.

Проте, як сказано вище, не можна хіба сподіватися, що прийдуть якісь зміни по відношенні до справи поневолених Москвою народів у тому випадку, якби на місце соціялістично - ліберальної коаліції прийшла до влади християнська демократія — без Штравса чи навіть з ним. Німці, як ніхто інший, бояться „дратувати" Москву, вони бояться війни, слушно, зрештою, вважаючи, що війну найбільш дошкульно відчула б на собі власне Німеччина.

Загальні Збори УНДому в Ню Гейвені

Ню Гейвен (М. Я.). — У суботу, 5-го травня ц. р. в Ню Гейвені відбулися Загальні Збори Українського Народного Дому. Зборами проводила президія: д-р Михайло Снігурович — предсідник і мґр Богдан Данко — секретар. Після вислухання звітів Уступаючої Управи, що її очолював Корнель Креховецький, збори уділили абсолюторію та вибрали Нову Управу, яку очолила Павлина Волинець. До Управи також увійшли: О. Гоїк, мґр Б. Данко, В. Береза, П. Черепаха, П. Струк, В. Свириденко, Б. Антошин, Д. Малик, Н. Лодинська, К. Креховецький, О. Червак і В. Долішний; Контрольна комісія: проф. І. Телюк, М. Дубецький, В. Гачкевич, В. Маслянка і Г. Ґіна. Уступаюча Управа могла похвалитися добрими успіхами у фінансовій господарці. Піднайдено рентівників на помешкання в сусідньому домі, який належить до Народного Дому, переведено ремонт обох будинків, доведено до ладу їздню і подвір'я УНДому тощо. Усе це зроблено біжучими приходами, не нарушивши ощадностей. Менші успіхи були в культурній діяльності. В звітовому році відбувся один реферат проф. А. Білецького із Вест Стейт Коннектікат коледжу, та влаштовано зі 108-им Відділом СУА забаву, яка принесла поважний дохід. Український Народний Дім є важливою інституцією в Ню Гейвені; в ньому українські організації Ню Гейвену мають свої приміщення, а також він є місцем, де стрічаються громадяни для розваги.

УБИВСТВО КЕННЕДІ...

(Закінчення зі стор. 1)

року, Комісія заявила, що президент Кеннеді був правдоподібно забитий з двох боків, тобто двома особами, але виключають усіх інших можливих учасників у змові, окрім уже згаданих, правдоподібних конспіраторів.

Здогади про можливу участь здогадних ватажків „організованих елементів злочинства" виринула під час публічного переслухування про вбивство Лі Гарві Освалда Джеком Рубі, який кілька разів телефонував до спільників Марсело, Траффіканте й Гофи. Одначе, Ерл Рубі, брат Джека Рубі, твердив членам Спеціяльної Комісії, що Джек Рубі не був учасником жадної змови в убивстві Освалда. Інші свідки також не підтвердили слів Траффіканте, про можливе майбутнє вбивство президента Кеннеді тому, що Кеннеді брав активну участь в ув'язненні та засуджені Гофи.

Дані про можливу участь кубинців у конспірації основуються на свідченнях Сильвії Одіо, яка заявила перед Комісією Воррена і Комісією Палати Репрезентантів про те, що вона бачила Лі Освалда з кубинськими активістами два місяці перед убивством президента Кеннеді.

Спеціяльна Комісія у своєму звіті заявила, що вбивство Кеннеді правдоподібно було змовою тому, що спеціялісти в ділянці акустики, прослухавши магнітофонний запис на апараті поліційного мотоцикля, який припадково був включений під час атентату на президента Кеннеді, заявили, що вони на 95 відсотків певні про те, що якийсь постріл був вистрілений на Кеннеді в Далласі 22-го листопада 1963 року з іншого місця, як того будинку, з якого було три постріли, які мав би стрілити з рушниці Лі Освалд.

Висліди Спеціяльної Комісії Палати Репрезентантів стверджує, що було чотири вистріли, та що висновки Комісії Воррена відносно вбивства Кеннеді були помилкові.

Свячене Патріярхального Товариства в Ню Йорку

Хоча як багато відбуваються у Ню Йорку святочних імпрез, але знайшлося місце ще на одну, а саме на свячене Патріярхального Товариства.

У великій залі Українського Народного Дому зібралося коло 160 гостей членів нашого Товариства (за особистими запрошеннями) О. Тарас Прокопів, ЧСВВ, урочисто посвятив великодні „Сніди" при співі „Христос Воскрес" всіх присутніх. Голова Т-ва Ярослав Щербанюк в першу чергу привітав неприсутнього Блаженнішого Патріярха Йосифа сердечними словами, що присутні приняли довготривалими оплесками, повстанням з місць і співом „Многая Літа". Бажаючи з нагоди свят всякого добра всім присутнім і неприсутнім членам, голова підніс заслуги нашого невтомного секретаря Ярослава Клима, ідеєю якого було таке свято улаштувати. Всі почувалися дійсно як одна родина. Привіт від Головної Управи передав його член, редактор журналу „Патріярхат" інж. Микола Галів. Присутнього на залі проф. д-ра Василя Маркуся із Чікаґо присутні привітали оплесками.

У мистецькій програмі прослухали ми ансамбль „Промінь" під мистецьким керівництвом мґр Богдани Волянської; виступали: Оксана Ярема, Марта Лопатинська, Віра Чума, Богдан Прятка, Богдан Андрусишин, Лев Волянський і Андрій Юзенів. Улюблений всіми Ікер — І. Керницький відчитав веселий великодній фейлетон, а авторка цих рядків поділилася спогадами нашого Великодня на селі, „Їдемо на свята додому".

Господарською частиною занялися наші членки під проводом п-і Люби Раковської, а саме: М. Береза, А. Зелик, І. Клим, О. Лень, Г. Кіляр, А. Никифорук, З. Никифорук, М. Палідвор, М. Решетуха, І. Щербанюк, Л. Ямрозик.

Душею цієї просфори був секретар цього Товариства Ярослав Клим, людина працьовита і солідна, що довела до цього дуже вдалого вечора, взявши на себе всі обов'язки з улаштуванням імпрези.

Співом „Христос Воскрес", присутні закінчили це дуже вдале і в дружній атмосфері святкування Патріярхального Товариства вперше в Ню Йорку.

Ольга Соневицька

Виставка М. Андрієнка в УІММ в Чікаґо

В Українському Інституті Модерного Мистецтва в Чікаґо, відбулася виставка Михайла Нечитайла-Андрієнка, що тривала від 26-го січня до 4-го березня ц. р.

М. Нечитайло-Андрієнко народився у 1894 році в Херсоні в Україні. Він студіював мистецтво та право, подібно як і Кандинський. Студії він закінчив в 1917-му році в Петербурзі. В 1920-му році виїхав з України на Захід, як це зробило тоді багато інших визначних мистців, наприклад, Архипенко та Грищенко. Андрієнко перебув якийсь час в Румунії, куди він вперше попав, перейшовши кордон, а потім в Чехо-Словаччині. У 1923-му році, на 29-му році життя, Андрієнко прибув до Парижу, де й досі живе і творить.

Зразу по приїзді до Парижу він включився у вир дуже активного, у той час, мистецького життя і звернув на себе увагу різних критиків. Зчасом він перейшов різні фази авангардного мистецтва, як: кубізм, конструктивізм, сюрреалізм, абстракціонізм, а також — мистецтво оформлювання сцен. У той час ще деякі інші визначні мистці працювали в цій ділянці, а поміж ними як Пікассо, так і Брак.

Сценічне мистецтво Андрієнко простудіював ще в молодому віці, бувши вдома в Україні. В цьому роді мистецтва він виказав надзвичайні здібності. Про цю його творчість згадується у багатьох чужомовних виданнях, а зокрема про сценічне мистецтво. Замилування Андрієнка до сценічного мистецтва помітне і на багатьох його пізніших працях, особливо періоду конструктивізму. На це звертали увагу деякі мистецтвознавці, зокрема часто Андрієнко вживав мотив сходів.

Працюючи в різних стилях і міняючи форми свого мистецького прояву, Андрієнко часто повертався по якомусь часі до своїх раніших уподобань. Так було зокрема з його абстракціонізмом, до якого він повернувся знову в 1950 роках.

Ця многогранність творчости Андрієнка свідчить про здібність мистця як у володінні різною технікою, так і у вмінні вжитися у різні творчі процеси чи стилі і справлятися з цим завданням успішно.

Входячи на виставку Андрієнка, у глядача може створитися перше враження, що це збірна виставка кількох мистців. Але це тільки на перший погляд. Приглянувшись ближче до його праць, відразу помітно, що це одна душа різних уподобань і дисциплін. У якому то стилі Андрієнко не працював би, на всіх його творах помітна обдумана, зрівноважена композиція, досконале випрацювання і стриманість кольорів. Одним словом відчувається в нього майстерність завершености руки старших майстрів.

Андрієнко є дуже відомий мистець, зокрема на широкій європейській мистецькій сцені. Минулого року вийшла у швайцарському видавництві його монографія французькою мовою спільного авторства Жан-Кльода і Валентини Маркаде. Перша його монографія вийшла ще в 1934 році у Львові. Текст двомовний український і французький пера Володимира Січинського. Другу монографію видало українською мовою видавництво „Сучасність" в Мюнхені в 1969 році.

Андрієнко мав цілий ряд виставок у різних містах Европи. Про нього писало багато визначних мистецтвознавців чи критиків мистецтва, і всі висловлювались про його творчість із великим признанням. Так, наприклад, Ґідо Марінеллі писав: ...„Грою почувань і любов'ю до форм поезія М. Андрієнка веде до сфер інтимности так таємничої, як таємничими є його кольори, що їх він одночасно виявляє і таїть..."

А П'єр Куртіон висловив такі завваги: ...„У всьому, що створив Андрієнко є особлива вишуканість рівноваги шляхом асоціяції форм, що їм наш мистець і сценограф надає своєрідний ритм: розгортання в просторі, спіральовиді розвивання, розміщування поруч, нашарування, рух угору і вниз (подібно як Шлемер, Андрієнко має комплекс сходів)".

Ґій Дорнак знову ж написав: ...„З-поміж всіх обріїв мистецтва і їхніх виявів, від найбільше інтелектуальних до найсуб'єктивніших і емоційних — до чого остаточно прямує Андрієнко".

Володимир Попович підкреслив що: ...„Андрієнко цікаво й добряче оповідає нам про небачені речі малярською мовою, повною поезії і глибини думки. Його мова інтелектуальна і сповнена делікатности, як і сама особи мистця..."

На цій виставці було 45 праць мистця. Це переважно були його менші праці. Андрієнко у своїй скромності, ніколи не малював дуже великих полотен. Зате, навіть його праці малих форматів мають в собі стільки динаміки, що вони не губляться і в дуже неспокійному, активному оточенні. Ця виставка не була запляновано як ретроспективна виставка Андрієнка, але хоча не зовсім вповні були тут заступлені окремими працями всі періоди його творчости, так що, до певної міри ця виставка мала характер меншої ретроспективної виставки. Починаючи з 1922 року аж по сьогодні його праці були на виставці.

Андрієнко тепер вже працює мало. Йому 85 років. Всі його раніше створені праці вже давно закупили різні колекціонери. І досі вони заходять постійно до його працівні, розпитуючи про його нові праці. Але готових речей на продаж він не має багато. Так, що сьогодні набути щось від Андрієнка вже досить трудно. Дещо зі своїх праць він зберігає і заплянував він їх передати колись до недавньо збудованого в Парижі музею модерного мистецтва, що зветься Помпіду.

А все таки, хоча це вимагало декілька поїздок до Парижу, вдалося молодим колекціонерам з Чікаґо, докторам Лесі та Андрієві Ільковим, придбати від Андрієнка доволі багато його праць, що вистачало для влаштування цієї виставки.

Таким чином заразом сповнилося бажання самого Андрієнка — мати десь у якійсь колекції в українських руках праці зі всіх його творчих періодів. Це було теж до значної міри мотивом для того, що Андрієнко таки повідшукав у себе всякі давно приховані свої праці, які він не хотів розпродати різним окремим колекціонерам, а тільки якомусь українському, щоб таким чином їх зберегти в одних руках.

Колекціонери всіх народів відігравали завжди дуже важливу ролю в мистецькому світі. Закуповуючи праці від мистців, вони їм давали можливість творити дальше, а заразом зберігали їхні праці, які потім дуже часто попадали до різних музеїв, або такі збірки були початками для заснування музеїв, де зберігаються назавжди мистецькі скарби якогось народу. Роля колекціонерів у нас українців є особливо важливою тепер коли ми ще не маємо свого загального Музею Мистецтва. У випадку родини Ількових, треба підкреслити, що вони не тільки, що закупили велику колекцію від українського мистця і збережуть її, — але ще й помогли активно як організаційно, так і фінансово влаштувати виставку цьому дуже заслуженому українському мистцеві. Тільки за допомогою їхньої щедрої пожертви видано дуже гарний каталог цієї виставки — аж з чотирма кольоровими репродукціями праць мистця.

Треба тільки жаліти, що впору не знайшовся український колекціонер картин, який був би закупив більшу збірку від Архипенка.

В. К.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ВОЛОШИН, членка УНС Відд. ч. 112 С-ва св. Марії в Пармі, Огайо, померла 26 листопада 1978 р. на 95-му р. ж. Нар. в Україні і стала членкою УНС в 1915 р. Полишила в смутку дітей: Гелену, Анну, Миколая і внуків. Похорон відбувся 30 листопада м. р. на цвинтарі свв. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

КОРОЛЬ ОЛЬГА, членка УНС Відд. ч. 153 Т-ва ім. Л. Мишуги у Філядельфії, Па., померла 16-го січня 1979 р., на 65-му р. ж. Нар. в Ґмінді, Австрія і стала членкою УНС в 1961 р. Полишила в смутку дочку Ірену з мужем та родину. Похорон відбувся на цвинтарі в Лянкастер, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

БОГДАН ДУМАНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 25 Т-ва Свобода в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 12 лютого 1979 р. на 72 р. ж. Нар. в с. Мишківці, Чортків, Україна і став членом УНС в 1961 р. Полишив у смутку доньку Ірину, сина Любомира з дітьми та родину. Похорон відбувся 15 лютого ц. р. на цвинтарі Holy Cross, N. Arlington, N.J.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ОЛЕНА СУРМЯК, членка УНС Відділ ч. 163 Т-ва Єдність у Філядельфії, Па., померла 13 січня 1979 р., на 77 р. ж. Нар. в New Philadelphia, Pa. і стала членкою УНС в 1924 р. Полишила в смутку сина Данила. Похорон відбувся 17 січня ц. р. на цвинтарі Oakland, Philadelphia, Pa.
Вічна Їй Пам'ять!
Т. Дуда, секр.

НИКОЛАЙ БАЙКО, член УНС Відд. ч. 336 Т-ва Сокіл в Клівленді, Огайо, помер 31-го січня 1979 р. на 81-му р. ж. Пок. нар. в с. Лиспачі, пов. Стрий, Україна і став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Марію, доньок: Стефанію, Анну, Дарію, Катерину і Меланію, 8 внуків, 5 правнуків, 4 сестри і брата. Похорон відбувся 3-го лютого ц. р. на цвинтарі свв. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Стригун, секр.

МАРТИН ПРИСЛОПСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 236 Т-ва Вільні Козаки в Sayre, Pa., помер 28 січня 1979 р. на 60-му р. ж.. Нар. в Sayre, Pa. і став членом УНС в 1940 р. Полишив у смутку братів Михайла і Миколая, сестер Ірену, Катерину, Марію, Анну і родину. Похорон відбувся на цвинтарі Glenwood, Waverly, N.Y.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГНАТ ПОВОРОЗНИК, член УНС Відд. ч. 462 Т-ва ім. І. Богуна в Гамілтоні, Канада, помер 25 січня 1979 на 84-му р. ж. Нар. в Україні і став членом УНС в 1961. Полишив у смутку дружину Анну, дочок Юлію, Меланію, Олю, 13 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 29 січня ц. р. на цвинтарі Holy Sepulchre, Hamilton, Ont., Canada.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МИХАЙЛО ФІРМАН, член УНС Відд. ч. 206 Т-ва Запорозька Січ в Woonsacket, R.I., помер 26 січня 1979 на 85-му р. ж. Нар. в Україні і став членом УНС в 19.23 р. Полишив у смутку дружину Юлію, сина Петра, доньку Стеллу, сестру Марту, 2 внуків і 3 правнуків. Похорон відбувся 29 січня ц. р. на цвинтарі св. Михаїла в Blackstone, Mass.
Вічна Йому Пам'ять!
Л. Гардінк, секр.

МАРІЯ ДОНЦОВ, членка УНС Відд. ч. 455 в Ню Йорку, Н. Й., померла 30 грудня 1978 р. на 86-р. ж. Полишила в смутку брата в Австралії. Похорон відбувся в Австралії, Berala.
Вічна Їй Пам'ять!
Софія Соколишин, секр.